



NTL NAV
Størst og tydeligst i Nav

Utenforskap eller fellesskap i velferdsstaten

Begrepet utenforskap har vokst i omfang de siste årene. Høyre var partiet som først lanserte dette på 2000-tallet, og flere aktører i samfunnslivet bruker nå dette begrepet. Også fagbevegelsen og venstresiden – med arbeidsminister Tonje Brenna (Ap) i spissen – har meldt seg på. Høyres definisjon av utenforskap er de av oss som ikke lykkes med å etablere seg innenfor de rammene samfunnet har satt, uavhengig av hvilke forutsetninger hver enkelt har til å lykkes. Det gjelder innen utdanning, arbeid, familie, god økonomi og en aktiv og sosial fritid. Ofte er det unge som faller ut av skolen eller som ikke evner å finne sin plass i arbeidslivet som opplever såkalt utenforskap.

Per Fugelli reagerte umiddelbart, da begrepet ble presentert. Utenforskap er en moralsk pekefinger og økonomisk pisk mot «det svake mennesket». Utenforskap er rett og slett en «oss-og-dem»-tankegang. Vi i fagbevegelsen kan ikke akseptere at det får rotfeste i velferdssamfunnet Norge. Begrepet utenforskap betyr at enkelte av oss er ekskludert fra storsamfunnet. Det er en retorikk som er farlig fordi det inndeler våre medmennesker i A- og B-lag.

Vi i fagbevegelsen – og spesielt vi som representerer de ansatte i NAV – kan ikke akseptere at høyresiden får definere hvordan de av oss som trenger fellesskapet og velferdsstaten i livene sine blir omtalt. Ingen i fellesskapet Norge blir eller skal bli sett på som at de er utenfor. Begrepet gjør ikke annen nytte enn at de som trenger mer av fellesskapet enn andre skal oppleve skyld og skam over sin livssituasjon. En livssituasjon som i utgangspunktet er vond å håndtere for veldig mange.

Våre medlemmer møter mennesker som fellesskapet skal ta vare på hver dag. De trenger å møte et NAV som vil inkludere dem og hjelpe slik at de får et best mulig liv ut ifra sine forutsetninger. Om det er jobb, utdanning, arbeidsrettet aktivitet eller en ytelse som sikrer de økonomisk fordi arbeidslivet blir for tungt for den enkelte. Hvis storsamfunnet svarer at de lever i utenforskap fordi de er i NAV-systemet på en eller annen måte så vil det forsterke usikkerheten og utryggheten enda mer for den enkelte. Kravene om at vi også må være «tøffere» mot de som blir definert som «utenfor» blir også større. Statsråd Brenna (Ap) sitt utspill om misforstått snillhet og oppgjør med «sy-pute-under-armene»-mentalitet er et klart eksempel på dette.

Vi tror på at alle partier ønsker å få flere inn i arbeidslivet. Medlemmene i den største og tydeligste fagforeningen i NAV går på jobb hver dag for å inkludere flere inn i arbeid eller aktivitet. At flest mulig er i arbeid eller har en meningsfull aktivitet er bra for samfunnet, men spesielt for den enkelte. Å sette nedlatende merkelapper på de som trenger fellesskapet mest vil bare gjøre inkluderinga vanskeligere og skyve de enda lenger unna arbeidslivet.